

Posudek bakalářské práce Matěje Švece s názvem „Ledopády v Krkonoších“

Předložená práce reflektuje doposud nepopsané téma z Krkonoš a minimálně řešené v České republice, což proto považuju za velmi přínosné nejen z regionálního hlediska.

Z formálního hlediska je text bakalářské práce uspořádán přehledně, obsah je srozumitelný a čtivě napsaný, až na pár gramatických chyb a překlepů, nejednotnost umístění čárek v citacích, je vidět, že nebyl napsán „za jednu noc“. Co by stálo za vylepšení, jsou výsledné grafické výstupy v textu u popisu lokalit (obr. 8–10), které by si pro čtenáře zasloužily být větší, i proto, že se týkají výsledků snažení autora. V bakalářské práci jinak oceňuju vzhledem k poměrně řídkému řešení této tematiky poměrně rozsáhlý výčet literatury, včetně zdrojů ze zahraničí a pro účel zpracování bakalářské práce považuju literární a jiné zdroje za dostatečné.

Co se týče splnění vytyčeného cíle – zjištění lokalit s ledopády v Krkonoších, jejich zmapování, popsání a zhodnocení faktorů pro jejich vznik, případně návaznost na ledovcové tvary...definice cíle práce mi vyplynula až po přečtení celé práce, myslím si, že měla být na začátku textu určitě podrobněji definována! (ne pouze jako jedna stručná věta součástí úvodu na str. 10 na který navazuje nějaký neurčitý popis kapitol), nejlépe uvedena jako samostatná podkapitola. Nicméně i přesto si myslím, že autor cíl splnil.

Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o prvotní řešení tohoto tématu v Krkonoších vůbec, je jasné, že práce bude spíše popisná a pilotního charakteru než vyčerpávající studie navazující na v minulosti již řešená témata. Z textu je patrné, že autorovi je téma blízké, projevil dobrou znalost lokalit, úsilí nutné ke sběru dat v poměrně obtížném terénu i získávání informací o dalších lokalitách např. od horolezců.

Téma bylo zpracovávané pár měsíců před odevzdáním. Vzhledem ke skutečnosti, že ledopády jsou velmi sezónní záležitostí, by bylo vhodnější ponechat si na měření v terénu nejméně dvě zimní sezóny (vycházím ze zkušeností mé fakulty, která nás z tohoto důvodu nutila vybírat témata na bakalářskou práci již po ukončení 1. ročníku), což zapříčilo zachycení pouze jedné zimy, která však „jako naschvál“ byla díky vysokým teplotám s minimem srážek značně nestandardní. Nicméně i přes tento hendikep nepůsobí

předložená práce dojmem povrchního zpracování. U metodiky oceňuju přístup autora, že si poradil s rozčleněním a kategorizací ledopádů a v terénu s určením jejich plochy, možná by jen stálo za to do přílohy uveřejnit fotografie všech ledopádů s vyznačenou plochou, která byla pro účely bakalářské práce měřena. Co však u popisu metodiky velmi postrádám je uvedení doby, kdy byla data sbírána, protože jak sám autor píše, velikost a vzhled ledopádů je proměnlivý i během jedné sezóny... Byly ledopády zaměřeny jednorázově nebo opakovaně během jedné zimy? I když předpokládám, že se jednalo o zimní sezónu 2013–14, měla by se tato informace v bakalářské práci také objevit. A určitě by čtenář ocenil aspoň stručný popis zimní sezóny – než jen jednou větou na str. 18 konstatovat, že zima nebyla „povedená“, by stálo za to doplnit období, kdy probíhalo měření v terénu nějakými meteorologickými údaji. (Tato data jsou navíc dostupná pro studenty zdarma jak z Hydrometeorologického ústavu, tak ze Správy KRNP.) Jinak použití prostředí ArcMap pro zpracování výsledků a vytvoření výstupů považuju za dobrou volbu. Co se týče dalších podkladů, je škoda, že autor s tímto dotazem neoslovil přímo Správu KRNP (ke mně se dostala jen rešerše literatury), protože ta disponuje novým prostorovým modelem LIDAR, který by se dal využít pro přesnější zakreslení ledopádů, určení sklonu a zřejmě i pro další charakteristiky k ledopádům (např. popsání tvaru, počtu kaskád).

Prezentované výsledky – grafická část a tabulka s podrobným popisem jsou poměrně vyčerpávající a přehledné. Co se týče diskuze, nesouhlasím s některými argumenty. Autor např. na (na str. 40) uvádí, že některým karům chybí kvůli jejich špatné poloze přísun vody – tuto skutečnost však považuju za nejvíc klíčovou (kromě přítomnosti potřebných geomorfologických tvarů) pro vznik ledopádů oproti jiným zkoumaným faktorům a určitě by měla být v textu více zdůrazněna a popsána charakteristikami reliéfu terénu a dostupností vodního zdroje nad hranami skal a karů (např. voda z rašelinišť náhorní planiny do kopce ke Kotelním nebo Sněžným jamám určitě nepoteče a proto jediný vodní zdroj jsou v těchto místech místní prameny). Tento faktor má větší váhu než přítomnost/nepřítomnost karů, ledovcových tvarů, nadmožská výška (mohutné ledopády se přece obstojně tvoří i u silnice Vrchlabí – Špindlerův Mlýn) nebo dokonce směr větrů. Teorii převládajících větrů související s tvorbou ledopádů, co vím tak v Krkonoších je to směr Z–SZ a ne z východu! (viz str. 43) považuju za nedokonalou – řada ledopádů v karech a údolích totiž

vzniká zcela v závětrí a větrem jsou z toho důvodu ovlivněny minimálně, navíc námraza se narůstá vždy ve směru proti proudění větru (ledopády by měly přirůstat Z–SZ směrem), proto spíš za vysvětlení tvorby ledu považuju obecnou teorii snížení teploty s každým výškovým metrem a teplotní inverzi v roklích a údolích, zvláště, teče-li tam řeka. Navíc v tom musí hrát pozitivní roli i krkonošské oceánické klima, oproti Tatrám nebo Alpám, velmi vlhké. Ledopády na východní a severovýchodní expozici také bývají po ránu řadu hodin ve stínu, což také jistě přispívá k jejich mohutnění zvláště ke konci zimy.

Nicméně i přes výše uvedené nedostatky považuji výběr tématu a jeho zpracování za zajímavý a velmi přínosný a po drobných úpravách by klidně mohlo být zpracováno do regionálního sborníku Opera Corcontica a do populárně naučného časopisu Krkonoše Jizerské hory. Zcela určitě vidím i možnost v pokračování v budoucím řešení této tematiky.

Práci hodnotím stupněm dvě.

Ve Vrchlabí dne 4. 6. 2014

Mgr. Petra Šťastná, PhD.